

دلی

سازو ناساز



نووسینی: **نه حمهد موقتی زاده**

وه رگیرانی: **کامه ران**

نوگرا سایتی برای نو اندیشان

نوگرا سایتی برای نو اندیشان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ناشکرایه که مهسه له ی سهره کی له ههر بارو دۆختیکدا
بۆ ههر موسلمانیکى خاوهن ههست و لپیرسراو نهوه یسه که
زیاتر له ههر شتیك ئاگاداری خۆی بیت.

له روانگه ی ئیسلامدا چاكه كردن و پێك و پێك
کردنی ضمیر - و تێك شكاندنی دۆژمه كانو بهستنی ئهو
پێگایانه ی که ده توارێت بجێته ژووره و لیتی، له دنیای
فراوان و ئالۆزی - ضمیر - ده رووندا. - جیهادی اکبر - ه. که
پایه و بنه مایه بۆ جیهادی اصغر که تێك شکاندنی دۆژمه
له دنیای دهره ودا - کۆمه ل -، که ههر چۆنیک بیت به ههر
حال ساده تره له دنیای دهروون، حال و باری دنیای دهره و
- کۆمه ل - لقیك و به شتیکی ژبانی مرۆقه.

مانای - فلنرجع - له هه دیسی جیهاددا بریتییه له وه ی
له سهره تای هاتنی په میامی خوداوه کارو به رنامه ی
سهره کی موسلمانان جیهادی اکبر بووه.

ئهو مهیدانه ناشکرایه ی رووبه روو بوونه وه له گه ل

دوژمندا [که ده زانیین چ کاریگه ری و دهورتیکی سهرنویشت
سازی له میژوی ئیسلامدا هه بووه] وه ک کاریکی بچووک و
لاوه کی دانراوه که دوا ی کۆتایی هاتنی ده بیت بگه رتسه وه
سهر کاری سهره کی - واته جیهادی اکبر -.

خالیکی تر که پێویسته روون بکرتسه وه جگه له مو
باسانه ی دهرباره ی - بازنه ی مه سئولیه ت - کراوه، که
ده زانیین مه سئولیه ت - پایه ی ته کلیفی دینییه -، که
لایه کی ئه م په یوه ندی خودی تاکه لپیرسراوه که خۆیه تی و
لایه که ی تری به پیتی گه ره یی و بچوکی بازنه ی مه سئولیه تی
ئهو که سه یه له خۆیه وه له جار تا ده گاته هه موو دنیا.
منیش له م باره یه وه زۆر نه دویم و ده کۆلمه وه، پێش ههر
شتیک پێشه کی یه ک.

بۆ ئه وه ی زیانه کانی یه ک لایه نه بوون دهر که مویت و
نافاتی وه ک که له شیری شه ر لێ ده رچوون روون بیتسه وه
پێویستمان به باسیکی زۆره به لام ئیستا به م روون
کردنه وه یه واز له م باسه ده هینین.

دل دوو جوړه:

۱- سالم - ساز-

۲- ناسالم - ناساز- [هەر يه کيڼکيان به پلمو نه نندازي

فراوانموه]

هه موو نه حوال و کرده دهی دروونسي و دهره کسی،
 هه نديکيان له گه ل سالم دا ساز گاره و هه نديک له گه ل
 ناسالدا [چ به حالته عيالت بيت چ به حالته
 مه علوليهت]. بۆ نمونه: دل سوزی کردن بۆ غميري خوټ،
 جا چ بۆ که سيک بيت يان هه موو خه لک يان ته نانهت
 گيانداريک بيت، نمونه يه کی تر روخوشیو ميه ره بانيو
 نارامیو سنگ فراوانیو سه خاوهت، له گه ل دلی سالم دا
 ساز گاره و له گه ل ناسالم دا ناساز گاره. [۱- هه لبه ته
 لوانيه دلی که سيکی مزکی جار جارو به شيوهی کاتي
 سمرچاوهی گموره ترين و قورس ترين په فتارو هه لوتیستی
 هاوشانی دلی ناسالم بيت له کاتيکدا نه مه بۆ شو که سه
 مایه ی پوره ده بوونی زیاتری تیدایه. ۲- لهوانيه په فتارو
 هه لوتیستی دلینکی ناسالم وه کو په فتاری دل سالمیک بيت

به لام له پاستيدا نه مه زیانمهنده بۆی ناسازترو نه خوټ
 تری ده کات].

[نه م باسه ی نیوان دوو قهوسه که ی سهره وه له جوړی
 دووه می ته حرکات و فیله کانی نه فس و شهیتانه که له م
 باره یه وه باسی تایبه تی کراوه].

نه گهر شو ماوه یسه ی نیمه به جیدال و مشت مپه وه
 خهریک بووین بۆ که سانیک پیگه یشتوو هه لیکه وتایه
 ۱- نه وهنده خوړیان نه ده دؤراند که هه موو شتینکن
 فه راموټ بکن و ههر خهریکی جدال بن.

۲- هه مان کاری - جدال سی ده کسره باس و پروون
 کردنموه ی نیسلا می که هه م خوړیان پیگه یشتوو تر ده پروون
 هه م له هیدایه تی کهسانی تر دا کاریگر ده بسوو، به لام نه م
 به شه چونکه له بنه ره تدا هاوتای دلی ناسالمه [نیمه ش شو
 پیگه یشتویه مان نه بسوو] بوه مایه ی زیانیکي فراوان له
 ته بلیقی دیندا همز کردن به هیدایهت و خوټبه ختی خه لک
 بنه مای کاره، به لام که سانیک که - جدلی - دهره دچن، شو
 سیفته واته: همز کردن به هیدایهت و خوټبه ختی خه لک

تیااندا لاوازه یان لموانیه له ناو بچیت و ورده ورده هه مان
 -علم المناظرة- که بریتی یه له -الزام یان افحام خصم-
 جیتی نمو سیفته له دهروونی -ضمیر- مروّفا به ناسانی
 ده رک ده کریت و ههروه ها جیاوازی دهروو کاریگری به سر
 شه خصی قسه که رو بهرامبهره که ی زۆر ناشکرایه هه چهند
 لموانیه له پوالتدا زۆر لیک جودا نه کرتموه [پوون
 کردنموه ی ئهم باسه به تمواوی لیتره دا ناگونجیت] به لام
 خوتان نمو کوژانه ی له گه ل نه یارندا بوومان بهینتموه یاد به
 تاییهتی مارکسیه کان به لئی جار هه بوو چهند شهوتیک تا
 بهیانی له باره ی مهسه له یه که له گه ل که سیتکدا باسما
 ده کرد به بئی هیچ توره بوون یا ئیدانه کردنیک، به لام
 نازیزه کانم من لهم دوایی یه دا زانیم و پووحی مهسه له که م
 ده رک کرد، شهویش شهوه بوو له راستیدا نامانجی
 دهروونیمان بوویوه شهوه ی مهکتبه و جیهان بینسی
 بهرامبهره که مان به تال بکهینموه نه که هیدایهتی نمو کهسه
 بکهین، ئیستا ناکریت جیاوازی گهروه ی ئهم دوو حالته تان
 [بطلانی نمو کهسه یا هیدایهتی نمو کهسه] بو پوون

بکهمهوه، شهوه ی ئیستا دههویت بیلیم سهره تا کورتهیه که
 ده باره ی پهروهردو پاشان فیرکردن.

مهسه له ی یه که م: شهوه ی لیتره دا دههویت باسی بکه م
 چهند ناماژه یه کی تره ده باره ی -دل- که لهم چهند
 نایهته ی خواره وه چهندین هه دیس به دهست هاتوو.

﴿الله نزل أحسن الحديث كتاباً متشابهاً مثاني،
 تقشعر منه جلود الذين يخشون ربهم ثم تلين جلوههم
 وقلوبهم الى ذكر الله﴾ (الزمر: ٢٣) پيش شه نایه ته
 نایهتی ﴿أفمن شرح صدره للإسلام فهو على نور من
 نوره؟ فويل للقاسية قلوبهم من ذكر الله﴾ (الزمر: ٢٢)
 ﴿إذا سمعوا ما أنزل على الرسول ترى أعينهم تفيض من
 الدمع مما عرفوا﴾ (المائدة: ٨٣) ﴿إنما المؤمنون الذين إذا
 ذكر الله وجلت قلوبهم﴾ (الأنفال: ٢) ﴿والذين إذا ذكر
 الله وجلت قلوبهم﴾ (الحج: ٣٥) ههروه ها چهند نایه تیکی
 تر شهوه یه که دلی ناسالم له گه ل مرو مۆچی و گرژی و بی
 ههستی بهرامبهر به کهسانی تسرو وشکی و کینه داری
 سازگاره و دلی سالم له گه ل نه رم و نیانی و پوو خۆشی و

بەزەیی ھاتنەو ھەست کردن بە ئەمرک داری لە بەرامبەر
کەسانی ترو سەرھالی و خۆشھالیدا سازگاره.

چەند سالتیک بێ بەری بوون لەو سیفەتە باشانەو
کاروباری پێک و پێک و موبارەک و پەر سۆزو پۆح پەرور
بۆتە ھۆی پەیدا بوونی چەندەھا سیفەت و کرداری گەورە
خراب و ناپەسند [چ باسکراو چ باس نەکراو] کە چارەسەر
کردنی کاریکی زۆری دەوێت و سەرکەوتن بە دەست خوایە،
لێرەدا ناماژە بۆ چەند دەرمائیک دەکەم:

۱- ھەول بەدەن جار جار کۆ ببنەو ھەو بە پیتی ئەھوالی
پۆحی خۆتان بە باسیک لە کتاب و سوننەت یان ژبانی
گەورە پیاوان یان باسیکی دل راشە کیتی بێ بەشکراوان و
زۆر لێ کراوان کۆرە کەتان موبارەک بکەن، بوونی فرمیتسک
نیشانە ناسکی دلە، باش بزائن ھینانی ئەو چەند نایەتە
لە مەسەلە یە کەم داو ھەموو نایەتیک ئەو یە کە
ھەلوێستی ئیمانی لە بەرامبەردا بگیریت ئەویش بریتی یە
لەو یە کە لە کات و حالی سازدا تەلاوێت بکرین و دیارە
ببستنێ ھەر نایەتیک لە قورئان نابیتە ھۆی بەدی ھینانی

ئەم حالە، پوون کردنەو ی ئەم مەسەلە یە درێژە، بە
ئومیدی خوا بۆ داھاتوو بەلام مەسەلە ی گریان و ھاتنە
خوارەو ی فرمیتسک زۆر لەو فراوان ترە کە ھەندیک بۆ
دەچن بە کورتی گریان لە کاتی مەسەلە یە کی سۆزناکدا ھەم
نیشانە ی سەلامەتی دلەو ھەم دەبیتە ھۆی سالم تر بوونی
لێرەدا ناماژە بۆ ئەم دوو مەسەلە یە دەکەم:

۱) لە بەرامبەر یەک حالەتی سۆزناکی سالمدا ئەگەر
موسڵمانتیک و غەیرە موسڵمانتیک حالیککی ھاوبەشیان
ھەبوو، یان غەیرە موسڵمانە کە کەوتە گریان و موسڵمانە کە
نەگریا، دەستگای دلی ناموسڵمانە کە بە لایەنی کەمەو
لەم کاتەدا سالم ترە.

۲- ئەگەر مەسەلە یە کی سۆزناکی ساز [ئەک ناساز
وێک ئەو مەسەلە نە ی پەییو نەدی بە (قوة غضبية) و ھەییە]
درندەترین و خوین پزۆترین کەسی ھینایە گریان، لەو کاتەدا
بە ئەندازە یە ک دلی سالم دەبیت کە ناتوانیت بچو کترین
تاوان ئەنجام بدات [درێژە ی ئەم باسە بۆ فرسەتیککی تر بە
ئومیدی خوا ئەگەر ماین و نەمردین].

۲- ورده ورده شمو بهسمر بردنی عادهتتان بگوپن،
 شمو زور له بارو شیاوه بۆ دوو کاری بهدنی و پوچی ﴿اللَّهُ
 الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ﴾ که ئەم ((سکون)) ه
 هه مان ((سبات)) ای نایه تی ﴿وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سَابَاتًا﴾ به +
 ﴿قُلِ اللَّيْلُ﴾ تا ﴿أَقْوَمُ قِيلاً﴾ زور حه یفه که زورترینی
 کاته کانی شمو دابین کهری سهلامه تی پوچ و بهدەن نه بیت
 وه به کار بهیتریت بۆ شتی کهم بایه خ یان بۆ بایه خ.

همول بدن بهرنامه تان به جوړیک بیت که نوژی عشاء
 له سه ره تای شمو بکه من و باقی کاته کانی تر تایبهت بکه من
 به خمو و تهلاوه تی قورشان و ته هه جود وه ئە گهر پیویست
 بکات بۆ ئیش و کاری له م بابه ته به کار بهیتن.

به لام ده زانن له یه که پرووه وه سهیر کردنی ئە حکامی
 ئیسلامی و هه لسه نگانندی کاروبار به کیشانه ی چه ندیتی
 باویه تی و زوربه ی جار کیشانه ی چۆنیه تی - کیفی - شتیکی
 نوازه یه و ته نیا مقیاسیکی چۆنیه تی - کیفی - که په واجی
 همیه بریتی به له په زای خودا.

گه لیک جار گرنگترین عیباده تی مرؤفساز واته نویت

له بهر خاتری کاروباریک ده گوړیت یان ههر ناکریت کهواته
 نه گهر جار جاریک کاریک دپته پیتش نه گهرچی له رواله تدا
 کهم بایه خ تر [وه کو خزمه تیکی معنهموی یا ماددی به
 که سیک چۆن بۆ میوانداری که سیک یان راگه یشتن به
 خیزان و مندال و کس و کارو نیشان دانی خو شه ویستی
 بۆ یان] نه گهر نیه تتان خودا په سه ند بیت بۆ هیچ بۆ
 تاقه تی و گرژبو نیکی بهرنامه پیتشوه که تان تیک بدن،
 مه سه له ی کۆل کۆله کانیی حه زره تی رسول ﷺ بهیتنه وه یاد،
 یان هه لسه زو دابه زکردن و یاری کردنی منداله کانی
 حه زره تی عمر - ر.ض - له سه ره رشتی باوکیان و دارندنی
 فه رمانی پاریزگاری شو که سه ی پر یار بوو بیته پاریزگاری،
 یان حه زره تی جمعه ری صادق - ر.ض - که چۆن چه ند
 سه عاتیکی له شمو دا ته رخا ن کرد بۆ باس و لیکۆلینه وه
 له گه ل مولحیدیکیدا - ماددی -.

۳- ده باره ی - اذکار موجه - ئەم چه ند تیبینی به
 دوباره ده که موه.
 یه که م:

لهبارهی رابردوهه زۆر قول و بئی پەردوهه سنور بیر بکهتهوهو دهبارهی بهرتهنجامی چند نایهتیک له بابتهه ﴿الم يك نطفة من مني يمى؟﴾ تا خۆمان به دورستی بناسین و دووچاری گومانی غافلانهی وا نهبین که گوایه من ههر ئهم منهی ئیستا بووم و به له خۆرازی بوون و خۆپهسندیو فرو فیشال که بکوژی دل و پهروهدهکهری عجب و غروره خۆمان سهرفال بکهین.

دوهه: بزانی که زه مینسی ئیمه له مولکی گهورهی خوادا چند بچوکه؟ وه ئیمهش لهسر ئهم زه مینه چند بچوکی؟ خوا ده توانیت لههر ساتیکدا به حسابه خیالی بهکانی ئیمه کۆتایی بهنیت یان چه نین به لای وا بینیته پێشوه بۆمان که سههرتهنجامه کهی مردن بیت پان مردن نه بیت و ئاسایی بیت.

بۆ نمونه ﴿ان نشأ نخسف بهم الأرض أو نسقط عليهم كسفاً من السماء﴾ (سبا: ۹) هاوکاته حالی ببین و دهرک بکهین ههر ئیستا خوا ده توانیت ئهم عمرزهی ژیر پیمان بقلیشینیت یان ئهم بنمیچه مان بهسهردا بروختینیت

بهلام ئهگهر نهیموتت بهرین بۆ ماوهیهکی دوورو دیرتر به سهختترین ئهشکهنجمو نازارو بهو پهڕی بئی توانایی بهمیتنمهوه.

سئ ههم: به دل و به بیر تئ بگهین له مانای ئهم نایهتانه ﴿قل ان الموت الذي تفرون منه فانه ملاقيكم ثم تردون الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون﴾ وه ئهو نایهتانهی جیاوازی مهرگی پاكان و ناپاكان و نایندهیان دهردهخات.

چارهه: مانای ئهم نایهتانه له دلی خۆماندا بناسین ﴿انما هذه الحياة الدنيا متاع، وان الآخرة هي دار القرار﴾ ﴿ما هذه الحياة الدنيا الا هو ولعب، وان الدار الآخرة هي الحيوان﴾ ﴿ولا تتبعوا خطوات الشيطان﴾ ﴿لا تغرنكم الحياة الدنيا ولا يغرنكم بالله الغرور﴾.

به نهنازهی جوتیارتک بۆ مهرو مالات و باغ و بیستانه که بۆ خۆمان دلسۆز بین و رابردوومان ههلسهنگینین که: چ شتیک سوومه ندو کاریگهر بووه له بهرزه وهندیو نهش و نمای ناینده مان و کامهیان نه بووه؟

ديسان دووباره‌ی ده‌که‌مه‌وه نه‌گهر خۆ په‌رستين، بزانيں

به‌ج شيويه‌که؟

به شيويه‌که‌ی دروست خۆمان بویت و خۆمان خۆش بویت، نه‌که خيانه‌تيکي وا بکهين سه‌باره‌ت به خۆمان که دوژمنه‌کانمان له ده‌ستيان نه‌يه‌ت.

۴- وريا بن که پينگاکانی وه‌سوه‌سه‌ی شه‌يتان جوړا جوړه نه‌گهر که‌سيک له کۆمه‌ليک کارو سيفاتدا به پله‌ی -اظمئان- گه‌يشت نابيت گومان بکات به‌سه‌ر نه‌فسی خۆيدا زال بووه له ژير هيچ فشاريکدا ناله‌رزيت ته‌نانه‌ت نه‌گهر له سيفه‌تيکدا شوره‌ی قه‌لايه‌که‌ی له‌گرتن نه‌هاتووی تقوی به ده‌وری خۆماندا بکيشين، له‌وانيه‌هه‌ر خودی ئه‌م گومانه [به‌ده‌ست هيتانی اظمئان] ببيتسه ده‌لاقه‌يه‌که‌ی بو شه‌يتان تا ليره‌وه ژه‌هری کوشنده‌ی -عجب- برپيژيست به‌سه‌ر دل‌ماندا که ئه‌م گومان و په‌ندارو رافه‌رموونه‌له گونا‌هه‌که‌ی خۆی زيانمه‌ندتره، فه‌رموده‌يه‌که‌ی سه‌زه‌رتی جواد -س- ئه‌م مه‌سه‌له‌يه‌هه‌ جوانه‌تر روون ده‌کاته‌وه که ده‌لايت [گونا‌هيتک که مروّف هه‌لده‌نييت و ناچاری ده‌کات

بو ئيستغفار چاکتره له تقوای -عجب- به‌دی هيندر.

۵- ديسان چهند وشه‌يه‌که له‌باره‌ی سه‌لامه‌تی دل‌ه‌وه:

به‌ريک و پتيکی بير بکه‌روه له ناوه‌روک و رازی ئه‌و نايه‌ت و هه‌ديسانه‌ی که سه‌لامه‌تی دنياو ناخيره‌ت به به‌ره‌نه‌می سه‌لامه‌تی دل ده‌زانن، پاشان له‌باره‌ی ئه‌و کارو بارانه‌ی که ده‌بنه‌هۆی سه‌لامه‌تی دل و له‌گه‌ل دلی سالما ده‌گونجيين [که چهند نمونه‌يه‌که‌مان وه‌کو مشتيتک له‌خه‌روار هيتايه‌وه] خاوه‌ن هه‌ست و ليپرسراوانه بسير بکه‌روه‌وه رابميينه ليني ئه‌م شته گرننگ و ورده شت له‌بير نه‌چيت به‌پيی -نيه‌ت- جار هه‌يه گرنگترين په‌فتاری سالم و ساز گه‌وره‌ترين زبان ده‌گه‌يه‌نييت وه يان به پيچه‌وانه کۆمه‌لی په‌فتاری ناسالم ده‌بيته مایه‌ی سه‌لامه‌تی دل [به‌لام نه‌که و که ئه‌و شيويه‌ی نيازی‌يه‌که‌کان بو‌ی ده‌چن و نه‌که وه‌که ئه‌ره‌ی له سه‌فسه‌طه‌بازی -ملامی گه‌ری- دا هه‌يه که تاوان کړه به ناشخراو خۆ به فاسق نيشان دان له دووچار بوونی هه‌ندئ تاواني نه‌پيني خراب تره] [مه‌سه‌له‌ی گونا‌هی تاکي بو تاک يان بو تاک و کۆمه‌ل يان گونا‌هکردن به‌رامبه‌ر

کۆمەل له باسه کانی - پلهی دووهم و سێ هه می - فرسوی
نه فس و شهیتاندا پروون کراوه ته مووه ده توانی ت سوو دمه ند
بی ت بۆ حالی بوونی ئەم مه سه له یه .

به ده ست هینانی - ملکه - پیویستی به هه ولدانی
به رد هوامه ، نه گهر هاوړتی باش و پێک و پێک ده ست
بکمی ت زۆر به که لک ده بی ت [خۆ شه ویستی هاوړتی راست
و دروست له سه ر پایه ی - تقوی - له نایه تی ۱۱۹ سوو ره ی
تۆ به دا باس کراوه به شیک له توو ره بوون و جدال] به مانا
عوو رفی به که ی [دوو شتن که له ناسالم کردنی دلی کهسانی
ناکامل کاریگه ری فراوانیان هه یه هه رو هه ها ته سو سێ ده ره ی
له نایه تی ۱۱ سوو ره ی حجراتدا باس کراوه له توو ره ی سو
جدال زیانه ند ترن . زۆر وریا بن : له باس و خواست له گه ل
یه که تردا هه رو هه ها له گه ل باقی مو سلمانان چ به شیوه ی نامه
چ پروو به روو .] جا چ حکومه ت بی ت یا نه بی ت [ته نانه ت
له گه ل غهیری مو سلمان و شه ندامانی گه روو به بچوکی ته مو
حزب و ده ستانه ی ده ستیان به خوێنی سه دان که س له
نازیزانمان سوو ره ، له پهیدا بوونی ته مو جوژه شتانه پێگه ری

له هه موو نهوور که کانه ماندا وێ پرای - شه موو نه هه ی
ته عاونی - ته وصیه به هه ق و ته وصیه به سه بر بکه ن و
سه رنج به دن له کاتی کدا شه موو نه هه ی ده که ن نیه ت شان سالم
بی ت یا تیکه لی شتی کی دل کوژت نه بی ت که ده بی ته مایه ی
زیان بۆ خو دی - نامرو نا هه یه که - .

له به ره ی - کینه وه - پیویسته که ناماژه یه ک بکه م
بزائن ته نانه ت له به رام به ر شه ندامانی ته مو حزبان هه ی که
خو یان به دوژمنمان ده زانن نابی ت قینتان هه بی ت و رق و
کینه تان له دلدا بی ت ، نه گهر خوا پێکی خست روونی
ده که مه وه - ته بری - که له زۆر نایه تدا باس کراوه له
[جه دو هه کانی کتی بی ده به ره ی کورس داتا دا] به شیوه ی که ی
گشتی باس کراوه له گه ل کینه دا فه رقی هه یه ته نانه ت -
ته بری - بۆ زین سو زۆر جار خیر خوازی یه . نه ک هه ر رق
به لکو له روو داوی - اعراضی - هه زه تی یونس دا - ص -
حالی ده بین ته نانه ت - اعراض - بۆ کهسانی به تواناو
لی پهر ساو له باس و ته بلیغ دا نابی ت بکریت ، به لام له به ره ی

موسلمانان چ به تہقوا چ گوناہکار مہسہلہ کہ جوړکی تره [له نایہ تہکانی دؤعاو نیستغفار ورد بہرہوہ] دلنیک کہ دہربارہی موسلماننی گوناہکار رق و کینہی تیدا بیت ہمرگیز ناتوانیت بہ سالم و بسئ گہردی بمیتتہوہ مہسہلہی ناکوکی و نارنکی له مہسہلہیہ کدا نابیت ببیتہ مایہی قینہ کیشان و رق لئ بوون چونکہ زیانی نهم کینہو رق لئ ہاتنہ بؤ نمو کہسہ خوہتی کہ حہقدی ہمیہ نہک نمو کہسہی تر.

نہ گہر کہسیتکمان خوؤش بویت بہ ناسانی له کہس و کاری دہبورین نہ گہرچی زیانمان له دہستیان دی بیت کمواتہ توؤش له ہر جہ ژینکدا لہرہر خاتری خوؤشوہستی خواو خہلک - محمد ﷺ - تہواو نمو کہسانہی له نومہتی نمون ببہخشہو نازادیان بکو صادقانہو موجبانہ دؤعای لئ خوؤشوونیان بؤ بکہ [بہتایہتی دواى مردن].

ہہلبہتہ ناکوکی و حسابی مالی شتیکی تاییہ تیہ مہ گہر مہسہلہ کہ له بابہتی ﴿وان تصدقوا﴾ بیت.

باشی و سازی نیہت سہرہ رای لایہنہ دنیایی بہکان دہبیتہ

مایہی سوؤو لئ خوؤشوونی خواش له نیہمہ. دہزانیین مہسہلہی - افک - چ پیلاننکی گہورہ بوو له لایہنہ مونافقینہوہ دژی نیسلام و حہزرتی محمد ﷺ، و ہ بشداری کردنی کہسانیک له موسلمانان بہ باس کردنی نمو مہسہلہیہ یان بہ لایہنی کہ مہوہ بہ درؤ نہخستنہوہی نمو مہسہلہیہ چہند ہہلہیہ کی گہورہ بووہ له گہل نہمہشنا ورد بنہوہ له نایہتی رؤح نہواؤو دل پەرہوری قورئان دہربارہی خہم و بسئ تاقہتی حہزرتی ابوبکر - س - کہ بہہوؤی نمو مہسہلہیہو پریاری دا ئینفاق نہکات بہو کہسانہی لہم مہسہلہیہ دا بہشداریان کردبوو، لہو رستہ نومید بہخشہدا دہفرموت ﴿الا تحبون ان یغفر الله لکم﴾.

نازیانم زؤر لیبروانہ کؤشش بکہن پشہی ہہموو جوؤہ - غل - و کینہیہک دہربارہی ہر موسلمانیک باش یان خراب و مردوو یان زیندوو له دلئاندا دہرہینن ﴿واتقوا یوماً ترجعون فیہ الی الله﴾.

۶- ہؤشیارانہو لیبروانہ خوؤتان پیاریزن لہو شہش

نههی لئی کراوهی - منهیات ست - نایهتکائی ۱۱ و ۱۲ ی
حجرات که به داخموه هه ندیک لهوانه لای هه ندی کس
بۆته شتیکی ناسایی، ئمو فرموده یهی حه زه تی عباس -
س - ده رباره ی ته قواو خۆپاراستن له نههی کراوه کان
بهیئنمه وه یادتان له کاتیکیدا له لای مرۆقی تینگه یشتوو
هه موو شته نههی کراوه کان زیانمه ندرتن له درک و دال و
مارو میروو دپوو درنج.

۷- شوخی کردن - سوعبهت - بهو مهرجانهوه که
هه یه تی شتیکی بایه خ داره له رهوشتا، ئیسلام و شکه
مقدسی و ژیان و په یوه ندی و شک په مند ناکات ئمو
قسه یه حه زه تی عمر - ر. ض - که ده فرمویت: (لا تمث
علینا دیننا أماتک الله) که به موسلمانیکی هه همیشه بی
دهنگ و مرومۆج و گوشه نشینی وت.

بهیئنمه وه یادتان ئمو شوخی یانه [یانی چ به قسه چ به
کرده وه ده یکردن] وه کو (أما ترک ذلك الجمل الشداد،
بعده؟) وه ههروه ها مه سه له ی خورما خواردنیکه له گه ل
حه زه تی علسی - ر. ض - که له م هه لس و کهوت و

رهفتاره یه وه بۆمان ده رده که مویت له گه ل یارانیدا چۆن
جولاوه ته وه به لām وریا بن که:

۱) ئمو قسه یه یان ئمو کرده وه یه موباح بیته.

۲) نامانج دار بیته واته بۆ ناسینی که سیکی و
کردنه وه ی په یوه ندی له گه لیدا یان لاهردنی دل ئیشان و
په رتشان خه یالی ئمو که سه یان تیکدانی ئمو دۆخه خراپه
زال بووه به سه ر دانیشه تنه که دا بیته یان بۆ برینی قسه و
باسی ناپه سند بیته یان ده بر برینی خۆشه ویستی و سۆزنیکی
تایبه تی و گونجاو بۆ که سیکی و زۆر نمونه ی تری له م
بابه ته.

نه که شوخی هیج و پوچ که زۆر کردنی مرۆف پوچ
ده کات - مزاح - ته ده کات.

۳) وریا بن و زۆر ورد بن ئمو شوخی یه هیج
نه نجامیکی ناپه سندنو ناهه موار نه گه یه نیت به خۆت یان
که سیکی تر، دانیشن و حال و باری پۆحی که سیکی تیک
نه دات.

۸- ده زانن که ئیستکبارو ئیتراف دوو تایبه ته ندی

سهره کی دوژمنانی دین و مروّقیه تین چ له دهر وون و ناووهی مروّف وهک تاک وه چ له ناستی کۆمه لدا [رهگ و پیشهی سهره کی ئیتراف ئیستکبار، به بی ئیستکبار که متر خو شه ویستی و هزی دام ده زگا و سفره و خوانی رازاوه پهیدا ده بیته وه نه گهر ئیستکبار نه بیته ده ست هه لگرتن له ئیتراف ناسانه] ئیستکبار له کرۆکدا تایبه تمه ندییه که دهر وونی یه مو نه وهی له رواله تدا ده بیینین بهر نه نجامی نه وه، که واته سهر کوت کردنی له پنگه ی جیهادی نه کبهری راسته خو وه ده بیته، به لام ههنگاو تکی وا تواناو پینماییه کی کاریگهری ده ویت، ئیمه ده توانین بو شک کردنی لی ویۆسی دارتک هیژش بهرینه سهر رهگ و پیشه که ی به لام بزانه که: لق و پۆیه کانی ئیستکبار فراوانه چ گهوره و ناشکرا چ نهیسی و بچووک، له وانیه له په یوه ندییه کانی خیزاندا [باوک و دایک و ژن و میژدو خوشک و برا و گهوره و بچووک] له گه ل ناشناو دۆستان و هاوکارو هاو پۆلاندا یان له گه ل که سه به مو بازاری دا یان له گه ل و پیاوارو خه لکی سهر شه قام و جاده دا چ به قسه یان

جولانه وهی نه ندامیگی له ش یان سهیر کردنیگ سیفه تی ئیستکباره ی خو ی دهریخات و بیته مهیدان.

ئیسنا ماوه نییه به درێژی باسی بکهین ته نیا به شتیگ له هه زه تی علی یه وه - رض - فیژ بن به زمانیتک که زمان حالی دل بیت له خوا داوا بکهن که: اجعلني بقسمك راضياً قانعاً، وفي جميع الأحوال متواضعاً سنگ فراوان نه گهر هۆشیارانمو دهر وونی و رهفتاری بیت ژه هری سهره کی ئیستکباره، به لام له کاتیگدا نه گهر ده سه لاتی دهر وونی زۆر نه بیته ده توانین له پنگه ی سنگ فراوانی هۆشیارانیه ده ره کی و رهفتاری سنگ فراوانه ی رواله ت دوزمن له دهر وونه ناگر باران بکهین وا لله ولي التوفيق.

دوا ی به ده ست هینانی نه ندازه یه ک له ده سه لات له بهرام بهر ئیستکباره وه جهنگی ئیترافیش ده ست پی بکهن، پله به پله له هه موو لایه نیکه وه به مه رجیک گونجاو بیت له گه ل تواناو باری تایبه تی نه وه که سه دا، دیسان هۆشیار بن که ئیسلام سه ری پی و له یه ک لایه نه وه سهیری دهرمانی ده رده کانی مروّف ناکات، له وانیه له کاتیگدا

قسهیهک یان هه لویتستیکی دژی نیسراف و ته بلنیر
گوناهیکی زۆر خه ته مرناک تر بیت له خودی نیسراف و
ته بلنیره که، یان خو پاراستن له جوړیک نیسراف بیتته هژی
ته بلنیر.

۹- به لām شتیکی تر که زۆر گرنگه که پۆحی
موسلمانیتی و ژیانو بوونی - جهادی اکبر - و ههروه ها -
جهادی اصغر - و بنه رته پیوهندی مرۆف و خوداو ته نیا
نیشانه ی باوه رتیکی هۆشیارو کاریگه ره به بی شه شته
باوه نه مانای هه میوه نه واقعیهت له ره فتاردا دۆعایه،
دۆعا پۆح و مۆخی نوێژه و نوێژی ته نیا ریگهی پیوهندی
ریک و پیکی خواو خه لکو ناھی فه حشاو مونکهراته.

نه گهر خوا یارمه تیمان بدات ده رباره ی دۆعا ده بیت
باسی زیاترو کاری زۆتر بکریت بۆ وه ده ست هینانی
شایسته گی دۆعا کردن.

به لām ئه وه ی لیژه ده بیت بو تریت ئه وه یه که:

یه که م: دۆعا ده بیت به پتی هیدایه تی نه به وی له قولایی
دلوه بیت، هه موومان به گشتی خوشک و برایی نیه زیز

که زیاتر له خه لک خه ریکی دۆعاو ذکرو و یردن و ریا بن که
ئه وه ی به قسه ی جهزه تی علی - س - [لقلقة اللسان] وه
له قولایی دلوه نییه له راستیدا هه ر دۆعا نییه، دۆعا
کارو هه لویتستی هۆشیارانیه دلّه بۆ جیگیر کردنی مرۆف
له وه سه نگه ره داو ئه وه ی به زمان ده یلیت بریتییه له وه ی له
دلدایه وه مان بایه خ و ئه رزشی هه یه که وه له و تشدا هه یه
[ان المعاني في الفؤاد وانما جعل اللسان على الفؤاد دلیلا]
مرۆف و ته واوی دروست کراوه کانی خیلقهت به شیوه یه کی
به رده وهام بۆ مانوه وه چالاکییه کانیان له خوا داوای یارمه تی
ده که ن. هه موو به ش و لایه نه کانی بوونمان به پتی ده سه لات
و ویستی خۆمان به به رده وهامی له مه لدا فیاض - خلق
و آمر - به هه ره به ره که ت و ره ده گرن وه ئیته له ریگهی
دۆعا وه بوونی نیختیاریمان له گه ل باقی به شه کانی تری
له شمان و لایه نه گه وه ره بچوکه کانی بونه وه ره ها ور ریگه
ده که مین و لایه نه هۆشیارو موختارو نازاده که مان ده خه مینه
سه ر ریگهی شایسته ی خۆی، که وه اته ئه وه ی ده یلیتین
به زمان کاتی که شایه تی ئه مه یه پتی بو تریت - دۆعا - که

هه موو لایهن و به شه موختارو ناموختاره کانی ناوه وو
 دهره وه مان به شدار بن تیایدا، که مل کهچی و سهر دانه وان دن
 بۆ خودا رواله تی دهره کی و دهر وونی ئهم به شداری یهیه، وه
 نه نیا له م حاله ته دایه که ده بیته چاره روان بین به زوویی
 بهر نه نجامی دهر وونی و ناشکرای ئهو دوعایه ببینین.

(۱) ئامان له زمزمه مهی وتنی وشمو قسهی ته نیا که
 حه زره تی موسی. موسی کاظم -س- ده فهر مویت: [من
 استغفر بلسانه ولم یستغفر بقلبه فقد استهزأ بنفسه] چ
 شوخی و نیسته زایه کی بۆ جی و زیانمه ند.

(۲) بۆ په یوه سه گگی نیوان زمان و بوونی دهر وونی
 (وجود باطنی) و ته نانه ت وجوه ظاهری ده بیته چه ند
 که ره سه به خه ته گهر که گرنگترینیان ئه مه یه: جگه له
 نویتوو چه ند دوعایه کی تر که وشمو واژه کانیان گرنگی خوئی
 هه یه، به زمانی خۆت یان ههر زمانیکی تر که باش
 ده یزانیت دوعا بکهن، ئه گهر به زمانی عهره بی که زمانی
 دوعای [مأثور و منقول] ه ناشنا بوویت له حاله تی رۆچی
 به بار به پیتی حال وباری خۆت، ههول بدهن فیر بن دوعای

ئهو گه وره پیاوانه ی که به هۆی په یوه ندی رۆچی له بارو
 هاو پرتگه سازی کیانی هۆشیارو موختار له گه ل هه موو
 جیهانی بوونه وهر دا به راستی نه هلی -دوعا- بوون و له
 هه موو جوړه حاله تیکی رۆچی یاندا دهر کیان ده کرد چۆن
 نیازو داخوازی یه دهر وونی و دهره کی به کانی خۆیان گه ش
 بینانه بناسن و پاشان به سازگار ترین واژه و شایسته ترین
 شیوه نیازه کانیان له خوی په روه ردگار داوا بکهن. بۆ
 نمونه حه زره تی موسی کلیم -ص- له چ حاله تی کدر
 چ شیوه یه که نیسته غفار ده کات ﴿رب انی ظلمت نفسی
 فاغفر لی﴾ (القصص: ۱۶) یان په ناگا و هیتزیکی نه مر داوا
 ده کات: ﴿رب انی لما انزلت الی من خیر
 فقیر﴾ (القصص: ۲۴).

یا له ده ست ستم کارانی سهر ده می خوئی شکات ده کات
 ﴿هؤلاء قوم مجرمون﴾ یان حه زره تی ایوبی خو شه ویست و
 نازیز -ص- دوا ی چ ته حه مول و تاقه تی ک، دل ه
 موباره که که ی له ناله باری طاعوت و طاغوتی یه کان
 دهره نه جیت و ده ستی نیاز به رز ده کاتمه ﴿مسی الشیطان

بنصب وعذاب ﴿ص: ٤١﴾ وه گرفتار بونی به به لای نیلاهی به برئه نجامی پیرهوی خوئی له وه سه سهی شهیتان حساب ده کات و پاشان چهند به نه دهب و نارامی پوچ و ره وانموه نومیندو هیوای به سوزو به زهی خویسه و داوا ده کات ﴿رب انی مسنی الضر و أنت أرحم الراحمین﴾ (الانبیاء: ٨٣). وه ههروهه داوا ماثوره کانی هه زه ته محمد ﷺ وه کو سید الاستغفار یان دوعای هه زه ته فاطیمه -س- ((اللهم یا حی یا قیوم)) وه دوعای باق گوره پیاوانی خاوهن ئیراده و خو که له کتیب و دیوانه کاندا همن سوود و ره برگرن، وه که هه ندئی له دوعا کانی قه صیده کانی برئیمو همزه ی نیمامی بو صیری و ههروهه ((صحیفه سجادیه)) ی هه زه ته زین العابدین که له راستیدا سه رچاوهیه که له حیکمهت، گرنگ ترین دوعا کانی صحیفه برتیه له ((توبه، ئیعتراف، ئیستغفار، تذل، رهبت، حالت ماتم)) او چهند دوعایه کی تر.

((حزب الدور الاعلی)) ی هه زه ته محی الدین عربیو دوعای کومیل و هه ندئی دوعاو سه له مواتی -دلایل

الخیرات- به لام عاشقان و نه هلی دوعا ده زانن که له موایه:

١- له دوعایه کی دریزدا برگیه که یان چهند برگیه کی تیندا بیت که له گهل حالتهی نمو که سه دا ده گونجیت.

٢- جار هیه له گهل نمو هه شدا حالته تیکی گونجاوت هیه، تواناو شایسته گی هه ندئی دوعا له خوتدا شک نابهیت بو نمونه قسهیه که ده گیزمموه له پیره صیردیکی زینوو دل و رهوان گهش که له مو سالانه دا که له تاران بووم پیش سالی ١٩٦٤ له گهلیدا ناشنا بووم [تم پیاوه له سه ره تای دانانی دادگادا له سه نه بووه له گهل خوا لی خو ش بوو مه لا عبدا لله مفتی دشیمی دوستیو نزیکی هه بووه] به داخه وه ناوه که یم له بیه چۆتموه له گهل نمو دا زور نه زیزه له لام، شم پیاوه ده یوهت هه کاتیک ده سه ویت شم دوعایه بخوینتم به لام له دوو دیری دووم دا زور شهرم ده که م:

یا من بک حاجتی، روحی بلیک

عن غیرک أعرضت، أقبلت علیک

ما لي عمل صالح استظهر به

قد جنتک راجیاً، توکلت علیک

من نمو کاته لهم قسميه باش حالی نهئه بووم ئیستاش
 نه گهر وهك شایسته یه حالی نه بم به لایه نی که مه وه
 ده توانم ده رسیکی لی وه ریگرم، مه بهستم لهم کورته یه
 ناشکرایمو حالی بین مه بهستم چیه.

دوای نم باسمه شتیك که زور جاری ترو تومه
 دووباره ی ده که مومه که قسمو عیباده تی پاکان مه که به
 قیاس بۆ خۆت له بهر ئه وه ی قسمو کارو کرده وه کانیا ن له
 ده روونیکه هینده رۆشنه وه یه که له گه ل ده روونی تارپک و
 مشغول عنه ئیمه دا زه ی تا ئاسمان جیاوازی همیه، نه گهر
 نم شته له باره ی پاکانه وه نه زانین قسمو عه مه لیان وهك
 قسمو کرده وه کانی خۆمان بۆ پیتزو بۆ مانا ده نوینن [به لام
 نامان نه هلی معرفت و تصوف تیکه ل نه کمن و به هله دا
 نه چن].

۳- به تی روانین له خالی پشوو و ورد بوونه وه لیتی
 ده توانین نه مهش وه ده ست بهتینن که ((دیاری کردنی
 شیوه ی تایبه تی)) له دوعادا، جگه له کاروبارانیه دی ن
 ینگه ی داوه و دیاری کرده وه، وهك نمو ینگه یه وایه که

کویرتکی نه شاره زا به چاو ساغیتکی شاره زای نیشان بدات
 جا ناشکرایه که نم شته چند نامه نطقی و نادروسته، له
 دوعا کانی پیغه مبهری گموره وه وهك نمو دوعایانه ی دوا ی
 ته رکی طائف ده یووت یا نه وانیه قورئان له زمانی ئه وه وه
 باسیان ده کات، له دوعا کانی پیغه مبه رانی تر ص- له
 کات و شوینی جیا جیادا کردوویانه، ورد بنه وه و شیوه
 ناوازه کان شی بکه نه وه و لیتی بکۆلنه وه که له چ بارو
 دۆختکدا نمو دوعایه کراوه.

۴- دلنیا بن که دوعا - نه گهر به راستی دوعا بیت-
 بۆ شک قبول ده بیت نه گهرچی جار جاره شتیك ببینین که
 له رواله تدا ناکۆک و نارپک بیت له گه ل داوا کراوه که ی
 ئیمه دا. [ئه مه جگه له وه ی که دوعای راسته قینه
 شه خسیهت سازو مروّف په روه ره] له جیاتی توژینه وه ته نیا
 دوو نمونه تان بۆ باس ده که م:

یه که م: مندالیکه ی ۳ و ۴ ساله که ئیستا لاوتکه له
 همدی خواوه تیگه یشتوو خاوه ن هه ست [خوا تیگه یشتن و
 ههستی هه موومان زیاتر بکات] بۆ یه که م جار پاسی

دووقاتی بیینی، کموتہ بیانوو گپوژیوتی من پاسی
 دووقاتم دویت، هندیکن یاری مندالیمان بو کری بهلام تا
 ماوهیهک همر رازی نهدهبوو چونکه حالی نهدهبوو شهوی
 کپویانه بو شو گونجاوو له باره همرهها رۆح و ناوه پوکی
 داواکهی شهوی همر شهویه که بویان کپوهو پاسی دووقات
 نه نیازه دهروونی بهکانی شو تیر دهکات و نه سازگاره له گهل
 تهمن و تواناو جینگو پنگه ی شو.

دوهه: مندالیکی نه خووش نه گریو شه قیژینی شو شیري
 دویت، بهلام دکتوری تیگه شتوو و دلسۆز شیريش
 ناداتیو یهک ده زیشی لی ده دات.

نه گهر ته نیا - ظاهراً من الحیاة الدنيا - نه بینین و له
 ناخیرهت غافل نه بین ورد بوونهوه له دوو نمونهیه بهسه
 بو پۆشن بوونهوه مان.

هروهک له کاتی کدا به ناشکرا بینین دورژمن دهیهویت
 بمانکوویت نابیت ناومید بین له دوعای پزگار بوون
 [ناشکرایه - قنوط - له بهرهمهکانی کوفره] بو زیاتر
 روون کردنهوهی لایه نهکانی نهم مهسهلهیهو دلخوش بوون و

نومیدهواری چهند بهشیک له وهسهمتی - باب العلم -
 مهزن ههزرتی عهلی - س - بو کوره ئازیزو
 خو شهویسته که ی ههزرتی حسن - س - بو نمونه باس
 ده که بین.

[ثم جعل في يدك مفاتيح خزائنه، بما اذن لك فيه من
 مسألته، فمتى شئت استفتحت بالدعاء أبواب نعمته،
 واستمطرت شأيت رحمة، تقبطفك ابطاء اجافته،
 فان العظيم على النية [وهك مسهله ی منداله نه خو شه که]
 ورما آخرت عنك لعطاء الأمل، ورما سألت الشئ فلا
 تؤتاه، واوتيت خيراً منه عاجلاً أو آجلاً او صرف عنك
 لما هو خير لك فرب امر قد طلبته فيه هلاك دينك لو
 أوتيته، فلتكن مسألتك فيما يبقى لك جماله، وينفي عنك
 وباله، فالمال لا يبقى لك ولا تبقى له].

بو شهوی - علی قدر النية - باشتر روون بیتسهوه
 مهسهلهی چهند قاضی و خراب بوونی نوتوبوسه که
 بهیننموه بییری خوژتان.

۱۰ - یهکی له رهوشت و تاییه تهندی موسلمان شهویه

که چاوه پروانی له خه لک که متر بیت بۆ عمه مل کردن به لām له خۆی فراوان و زۆرتر بیت و هه رچه مند کارو چالاکی هه بیت به که می بزائیت، یان به شیوهیه کی تر بیلین به بچو دانی خراپه ی گه وره ی خه لک و به گه وره دانی چاکه: بچوکیان و به گه وره بینینی خراپه ی بچوکی خۆی و به بچوکی بینینی چاکه گه وره کانی خۆی رهوشی موسلمانه تی خۆی نیشان ده دات [مهسه له ی نه مرو نه هی تهعاونی ته حکامی تایبه تی خۆی هه یه].

مهسه له ی دووه م:

أ- پیتشه کی بریتی به له فیر بوونی خویندن و نوسین، فیر بوونی قورشان به پاراوی، فیر بوونی شه فاهی هه موو جو ره نه رکیتکی - فه ردی ئیجتماعی - تاکو به کۆمه ل به مانای فراوانی خۆی].

عیباداتی تایبه تی به تینگه یشتنی مه رج و نه رکان و موسته حه بات و موطلات فیر ببین.

سازکردنی نه ت ده بیت یناغه ی کاری هه ر که س بیت. که سه که تازه فیری خوینده واری بووه له و ده رسانه ی

که باسی عیباده ت و نه رکه کۆمه لایه تی به کانی تیدا ده کریت [جا چ فه ردی بیت یان ده رباره ی نه دمانی خیزان یان ته نانه ت خه لک به گشتی] یاداشت ته نیا بۆ خۆی بنوسیتموه.

ب: ده رسی گشتی: که سینک که ده وره ی - الف - به سه رکه مو تووی چ له رووی زانستی و چ له رووی کردوه ته و او کرد له کاتیکدا نه گه ر هه ل و مه رج له بار بیت بۆ نه و ی له پۆرتیکدا چه ند سه عاتیک خویندنموه و وانمو ده وره ی هه بیت ده توانیت ده وره ی گشتی ده ست پێ بکات.

له م ده وره یه دا نه و ی له پیتش سه ر تینگه یشتوه له وانه ی ساده دا به شیوه یه کی عمه له ی ده بیت فیری بیت ده رسه کان بریتین له - ته جوید له سه ر شیوه یه کی ناسراو + ره وشت به لām به شیوه یه کی ساده تر له کتیبی - علم أخلاق - به لām به حالی بوون له ره وحی ره وشت + فقه له سنوری عیباداتی تایبه تی دا [وه ک نوێزو پۆزوو] وه نه گه ر کرا له بواره کانی تریشدا بکریت.

له م ده وره یه دا له سه ر شیوه ی ئیسلامی - کلکم راع

و کلکم مسؤول عن رعیتہ - دہ بیست زور شیلگیرانہ تر لہ
 دہورہی یہ کہم چاو دیری لہ حال و باری شو کہسہ بکریت.
 ج: دہورہی فقیہی متی (قوتابخانہ غمیرہ پرسیہ کان)
 دہربارہی مسہلہ فراوانہ کانی شہم دہورہیہ ناماژہی شہم
 دوو خالہ دہ کہم:

۱) بہ پیچہمانہی رابردوہوہ - علوم آلی و غایی - بہ
 پئی باہخہ راستہ قینہی خوی دہ بیست بنا سرتیت و ہموو
 کاتیکک بہرہ مہندی دہروونی - قلبی - [نہک زہینی
 پروت] بہردہوام لہ کتاب و سونہت و ہریگریت.

۲- زانستی پھوشت ہاوشان لہ گہل پوچی عرفاندا
 دہ بیست فیئر ببین و دل بہ باسہ کانیان ناشنا بیست، ہلہ بہتہ
 بہرہ چاو کردنی شو شتانی لہ باسی پھورہ دہدا باسماں کرد
 [زور باسی تر لہم بارہیوہ کہ لہ چاویدا شہمی باسماں
 کردوہ کہمہ].

لہ کزتا پیدا سہرنجی شہم دوو تیبینی بہ بدن:

یہ کہم: ہرہوہک چہ ندین جار باس کراوہ نہ گہر نہ بنہ
 خواہنی زانست و معاریفہ نیسلامی بہ کان ہہمیشہ ہہر

بہ - مقلد سی دہ میٹنہوہ، وہ توانای ناسینی صحیح و
 سہ قیمیان نابیٹ، ہہرچی بہ کتان دہر خوارد بدن نہ گہر
 ژہ ہرنکی کوشندہ ش بیٹ لہوانیہ بہ ناوی تہنیا تریاک
 نۆشی بکن.

وریا بن و ورد بنہوہ: نہ گہر نیوہ تواناو ہرستیکی
 زانستی کامل و باشتان ہہبواہ من شوہندہ بہ تہنیا
 نہدہ مامہوہ لہ تیگہیشتنی شتہ بنہرہ تی بہ کان
 یارمہ تیتان دہدام [تاشکرایہ کہ ناکوکی کردن نہ گہر بنیات
 نہر بیٹ لہسہر رایہک کہ پشتیوانی زانستی و عہقلی
 نہ بیٹ یان پشتیوانی نہقلی نہ بیٹ بی باہخہو تہنانت
 لہوانیہ بہ ہوی تیگہل بوونی - ہوی - وہ (بہمانای
 گشتی) بیٹتہ تاوان].

یہ کیچک لہ بہر نہ نجامہ خہ تہرناکہ کانی بہ موقہلدی
 مانہوہی نیٹوہ سہرہلدانی نافہت و دہردی -
 دہستہ گہری - و - مہلب سازی - یہ، کہ لہ باس و شی
 کردنہوہ کانی نامیلکہی یہ کہمی - دین و مرؤف - دا بہ
 تیرو تہسلی باسماں لی کردوہ، نازیزہ کانم شوہی من

۱- چند مهسه له یه که له -مسلمات-ی دین [جگه له مهسه له دیاره ناسراوه کانی وه کو فقه و کلام] کاری من به پروا و بۆچوونی خۆم ده باره ی بارودۆخی کۆمه لی نه مپو و حالته ی ئیوه ئیجه تهاد بکه م دیاری بکه م که پیوستی به م شته یه یان به م شیوه یمو سبهینی به شیوه یه کی تره وه هلوتست و پرای زه حمه ت و همولی زانایانی تر، نیگهرانی من له باره ی به شی یه که م دا نه مه یه که نه وه ی به بۆچوونی من له گه ل نه مپو دا ده گونجیت ئیوه سبهینی و دوای مردنی من و شک و تهقلیدی یانه پیوه ی بنوسین.

به لام له باره ی به شی دووه مه وه، سه رباری نه م کاره که ده بکه م نیگهرانی فراوانی من له وه دایه که نه م سه پروا بۆچوونانه ی من وه ک کتاب و سونه ت حسابی بۆ بکه م و پیچموانه ی نه مانه به باطل بزائن همر چه ند له راستیدا نه م بۆچوونانه ی من له هی خه لکی تر دروست تر بن، نه گهر به شیوه یه کی ده مارگیرانه ی ئاواو به م شیوه یه تهقلیدی یه بۆچوونه کانی من له بۆچوونی یه ک مرۆف بان تر حساب

بکه م و له پیزی کتاب و سونه ت حسابی بکه م و به -
 حجتی مطلق-ی -بزائن ئیتر بتانه ویت و نه تانه ویت وردده
 وردده دوو چاری شرک و فرقه گه ری و مذهب سازی ده بن، له
 کاتی کدا نزیکه ی ۲۰ ساله [کاتی نویسی نامه که له
 هه شتاکاندا] ئاره زو کوششم نه وه یه که ده مارگیری
 مه ذه به ی له ناو بجیت و بیگانه یی موسلمانان دوو باره
 بگۆریتسه وه به بریه تی [به لام نه ک به پهیره ی له م یان له م
 مه ذه به که -حجت نسبین- و ته نیا ریگه یه کی عه مه لین
 بۆ موسلمانانی له م سه رده مه دا]، ده ترسم سه رته نجامی
 کاره که م به هزی پهیره ی تهقلیدی یانه ی ئیوه وای لئ بیت
 که دیسان ده ردیکی تر بکه مه سه رباری ده رده کانی تری
 نه م -أمة- ته لیك هه له وه شاهو و کۆمه لیک تر له په یکه ری
 ده ست لئ وه شای جودا بیته وه [ورد بنه وه له باسی -
 نه نجامه کانی ده سه گه ری-]. هه ره ها نه وه هه موو باسه
 دوو باره و چه ند باره کراوانه له م باره یموه له به سر نه وه یه که
 یه که م: فه سادیک ی ئاوا به دی نه یه ت و نه گهر -خوانه کرده-
 که سانی ک به دیان هینا به حوکم -سنگت ما قده موا

وَأَقْرَاهُمْ - لِمَسْرٍ حَسَابِي مِّنْ نَّهْوَسْرِيَّت.

رۆلەکانم، براکانم، خوشکەکانم!

ئەگەر سەرئەنجامی کارو هەولێ پێشینیانی ئێمە چ بە
هەلەو چ بە عەمدی وای لێ هاتووە کە ئێمە بەش بەش
بین، ئەئێمەو نەچەندین پەشتی رابردوو [کە خۆیان لەم بەش
بەش بوون و ناکۆکی و مەزھەب بازییەدا دەستیان نەبوو]
تاوان بار نین بە مەرجیک کە دوو نەرک ئەنجام بدەین:

۱- هەول و کۆششێکی بەردەوام و پەییگیرو صادقانه
بەپیتی شیتوازی ئیسلامی بەدەن بۆ ئەنێو بردنی بینگانەییو
دوورییەک کە هەییە.

۲- کۆشش بۆ فەراھەم بوونی بارو دۆخیک کە زانیانی
هەموو مەزھەب و فرقه جیاوازه کان بێو پەری بێ گەردیو
شەوقی ئیمانەسەو بۆ تووتنەسەو لەبارە یەک یەکی
مەسەلەکان تا ئوممەتی ئیسلامیو دین زیندوو بیتەوە کەم
تەرخەمی لەم دوو نەرکەدا [کەشیتوو چەشنی دا بین کردنی
(اجراء) جۆراو جۆری هەییە] یاخی سوون و بێ گۆی
رایەلییە لە بەرامبەر دەقی ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا

بِینِ أَخْوِيكُمْ﴾ هەوار لە ئێمە ئەگەر لە گەل هەموو تاقی
کردنەسەو کانی سەدە کانی رابردوو دا دیسان لە جیاتی -
اصلاح بین آخوین - تۆوی ناکۆکی یەکی نوێ لە نێوان
بە عەمەدا بلاو بکەینەو.

نومیدەوارم تێبینیو ئاماژە کانی ئیستاو رابردوو بۆ
هەست کردن بە لێپرسراوی لە بەرامبەر نەرکە کانیان و
دوو خستەنەو لە گوناھ بەس بیت - وَعَلَى اللَّهِ قَسْدُ
السَّبِيلِ وَمِنَ الْهُدَايَةِ - نەرکە کانیان لە بەرامبەر خەلکدا
-موسلمانان بە گشتی: بەپیتی پایەو دەقی ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ
إِخْوَةٌ﴾ (لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ أَخِيهَ مَا يُحِبُّ
لِنَفْسِهِ) نەرکی سەرشانمانە تەواوی ئەو ی بۆ خۆمان پیمان
خۆشە بۆ هەموو موسلمانان بە گشتی پیمان خۆش بیت
بەلام بەپیتی رادەو رێژە ی تەکلیف لەبەر ئەو ی ﴿لَا يَكْلَفُ
اللَّهُ نَفْسًا أَلَا وَسْعَهَا﴾ سنوورە کانی - ن بە جی کردنی ئەم
تەکلیفە لە کەسێکەو بۆ کەسێکی تر دە گۆریت.

دروست کەری بوونەسەو رو سروشتی مرۆف و تەنانەت
گیانداران و وێرای جیاوازییەک تەنانەت هەموو دروست

باسانه دهر بکومینهوه که مایه‌ی دووریمانمو جیتی ناکۆکیه

[مه‌گهرله بارودۆخی په‌وای خۆیدا نه‌ویش به سۆ مه‌رج:

۱- بوونی زانستی ته‌واو

۲- نیه‌تی سالم

۳- بۆ چاره‌سه‌ر بیئت

ههر کاتیک که ببیته مایه‌ی سارد بونوه‌ی په‌یوه‌ندی
سۆزی برابانه له‌نیوانی دوو ده‌سته‌ی ئیسلامی داو ببیته
مایه‌ی قۆرتنه‌وه‌ی به‌دخوازان و دوژمنان بۆ زیاتر کردنی
ناکۆکی و دوژمنایه‌تی، پتیوسته زۆر جدیدی شینلگیرانه لیتی
دوور بکومینه‌وه.

نه‌رکه‌ کانمان له‌ باره‌ی غه‌یری موسلمانانووه

دهرباره‌ی بنه‌ماو پایه‌ی ئەم مه‌سه‌له‌یه :ۆر جار باسمان
کردووه نه‌وه‌ی ئیستا به‌ پتیوستی ده‌زانم ئەم چه‌ند
تیبینیه‌:

۱- له‌گه‌ل -أئمة الکفر- به‌هیچ جزریک نابیئت

کراوه‌کانی وا دروست کردوه که -محبت- خۆشه‌ویستی
پیتی خۆشه‌ سازگاره له‌گه‌لیداو له‌ بۆ سۆزیو خۆشه‌ویستی
-محبت- بیزاره، له‌به‌ر نه‌وه‌ی دینی خوا هاوشان و
سازگاره له‌گه‌ل فیطره‌تی مرۆفدا نه‌ک ته‌نیا جۆ به‌جۆ
بکردنی لیتپرسراوی هاوکاری -ئه‌مر به‌ معروف و نه‌هی له
مونه‌کر- دهرباره‌ی موسلمانان به‌لکو هه‌ست به
لیتپرسراوی نه‌رکی -انذار و تبشیر- دهرباره‌ی غه‌یره
موسلمان و ته‌نانه‌ت دهرباره‌ی موسته‌کبیره کافره‌کانیش
پتیوسته به‌ نه‌رمیو به‌ -محبت- خۆشه‌ویستیو
دلسۆزییه‌وه نه‌جام بدریئت -انا لکم ناصح و آمین-، به‌لام
جار هه‌یه به‌هۆی هه‌ل و مه‌رجی تایبه‌تی‌یه‌وه ئەم شیوه
سه‌ره‌کیه ده‌گۆرپت.

له‌باره‌ی جیاوازی مه‌زه‌به‌یه‌وه له‌نیوان موسلماناندا جگه
له‌وه‌جده‌وه‌لانه‌ی -له‌ کتییی دهرباره‌ی کوردستاندا- هه‌یه
جهدوه‌لی تریش هه‌یه که جار جار له‌ باره‌یانوه قسه‌مان
کردووه به‌ کورتی نه‌مه‌یه: ده‌بیئت زۆرتتر باسی شو
مه‌سه‌لانه بکریئت که مایه‌ی نزیکیه‌وه هاوبه‌شمو له‌وه

پهيوه نديتان هه بيټ مه گهر كسانتيك به تواناي تمواو و كامل بو نه نجام داني كاريكي ئيصلاحى، نه مهش پاش نهوه ده بيټ له گه له باقى كسانى ترى پسپوږو به توانادا رايويز بكات، نهوئيش پهيوه ندى ده كى سنوردارو ديارى كراوو له پيتناوى ديسن و شوږش و موسلماناندا نه نجام بدرت و سوده مند بيت.

۲- له كاتيكددا نه گهر پهيوه ندى خيترانى هه بيټ به پيټى نهوئى له جه دوه له كاندا كه پهيوه ندى نه خلاقى و عه قيده تى ديارى ده كات و ههروه ها نهو باسانه ي كراوه په فترار بكرت، هه كسيك به راده ي تواناي خوئى ده بيټ باس و خواس بكات و نه گهر له كاتيكددا باسيكى زياد له تواناي نهو كهسه هاته پيشه وه بهو په رى ته قواو سنگ فراوانى ده رى بپرټ كه تواناي نهو باسه ي نريه [نه مه بنه مايه كى گشتى و هه ميشه ميري به].

۳- هه كسيك نه گهر فرسه تتيكى له بارى بو هاته پيشه وه به پيټى تواناي خوئى نهوان باسيان بو بكات، به پيټى بنه ماكانى ته بليغى ئيسلامى ههول بدات بو هيدايه تيان

له م كاتانه دا نايټ ناماژه بو نهو شتانه بكرت كه مايه ي وروژاندى بيټ، جا نهو باسه چ له باره ي مه كته بيټكى فكري بيټ يان لارى په پره وانى نهو مه كته به له ميټوودا، يان تاوانه كانى نهو حزيه غه يره ئيسلامى رانه بيټ كه له كوردستاندا كرديان، مه گهر بهو مه رجه ي نهو كهسه ناماده يى بيستنى نهو باسه ي به ده ست هيتا بيټ له م كاته دا به شيوه يه كه كه راشه كاندى و زيندوو كرده وه ي ههسته سالمه كان و مايه ي نازاد بوونى پوچ و ره وانى - ضمير - مسوگهر بكات نه كه به توانج و ته شهرو توندو تيژى.

www.eslahe.com

نوگرا سابنى براى نونديشان

eslahe@gmail.com